

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

NEDRE ROMERIKE AVLØPSSSELSKAP IKS
Postboks 26
2011 Strømmen

Oslo, 28. november 2018

Deres ref.:
Thomas Trømborg

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/25997
Saksbehandler:
Simon Haraldsen

Inspeksjon ved Nedre Romerike avløpsanlegg Kontrollnummer: 2018.101.I.FMOA

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Daglig leder: Thomas Trømborg

Fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus:

Simon Haraldsen

Andre deltagere fra virksomheten:

Tore Søsveen Gruppeleder drift avløp

Jan Morten Søraker Prosessingeniør

Markus Rawcliffe Avdelingsleder Drift

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus:

Anette Strømme

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Nedre Romerike avløpsrensaneanlegg (RA2) den 02.11.2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Hovedinntrykk:

Vårt hovedinntrykk er at Nedre Romerike avløpsselskap IKS (NRA) er en veldrevet organisasjon med god kompetanse, men miljøutfordringene fremover er store. Den sterke befolkningsveksten og klima vil øke risikoen for ekstraordinære utslipp som følge av økt belastning og manglende vedlikehold på RA2 og eget avløpsnett. Restutslippsmengdene fra RA2 til Nitelva er i dag for store.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus avdekket 4 avvik og ga 7 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

Avvik 1: Det er mangelfull utslippskontroll på pumpestasjonen PA1.

Avvik 2: NRA IKS slamstrategi er ikke tilfredsstillende utført.

Avvik 3: Miljøriskovurderingen – og håndtering av risiko er mangelfull.

Avvik 4: Det mangler viktige oversikter og rutiner for å forebygge akutte utslipp.

Anmerkninger:

Anmerkning 1: Utslippsmengden fra RA2 til Nitelva er for stor.

Anmerkning 2: Det bør tilrettelegges for bedre systematisk vedlikehold av RA2 for å møte befolkningsveksten og klima.

Anmerkning 3: Det bør være en bedre koordinering av aktivitet og tiltak mellom NRA IKS som driftsansvarlig for ledningsanlegg og kommunene som eier og forvalter av disse.

Anmerkning 4: Det bør finnes flere konkrete avløpsmål og /eller funksjonsmål i overordnet plan som er målbare.

Anmerkning 5: Det savnes en helhetlig plan mellom NRA IKS og eierkommunene.

Anmerkning 6: Prinsippet for avregning av avløpsrensing bør forbedres.

Anmerkning 7: Det mangler i dag en oversikt over risikobedrifter som har påslipp til det kommunale avløpsnettet og RA2.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

20. november 2018 Simon Haraldsen

Kari Skogen

dato

kontrollør

seksjonssjef

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Kopi av rapporten sendes til:

- Skedsmo kommune
- Rælingen kommune
- Lørenskog kommune
- Nittedal kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: NEDRE ROMERIKE AVLØPSELSESKAP IKS	
Organisasjonsnr.: 971893818	Eies av: 892110972
Bransjenr. (NACE-kode): 37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann	

Kontrollert enhet

Navn: NRA (Nedre Romerike Renseanlegg)	Anleggsnr.: 0231.0078.01
Kommune: Skedsmo	Fylke: Akershus
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 17.09.2011	Sist endret: 29.10.2015

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Utslipp til Nitelva
- Overordnede planer
- Utslipps kontroll og krav
- Samspill med eierkommunene

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Er forbedringspunkt. Et forhold som tilsynsetatene vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Nedre Romerike avløpsselskap (NRA) plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må NRA IKS **innen 1 februar 2019** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik vil bli rettet og gi kommentarer til anmerkningene.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmoapostmottak@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Oslo og Akershus v/Simon Haraldsen.

4. Varsel om gebyr

Fylkesmannen er pålagt å ta gebyr for kontroller på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av kontrollen. Vi varsler derfor at vi i henhold til forvaltningsloven § 16, tar sikte på å fastsette gebyrsats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet. Dette betyr i så fall at dere skal betale kr. 28 900,- i gebyr for kontrollen.

Hjemmel for et vedtak om sats for kontroll av virksomheter er forurensningsforskriften § 39-7. Dere har anledning til å kommentere dette varselet. jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Oslo og Akershus innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oslo og Akershus (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1. Utslippskontrollen på pumpestasjon PA1 er mangelfull.

Avvik fra:

Utslippstillatelsens punkt 5: Oversikt over punktutslipp og punkt 3: Miljørisiko

Kommentar:

I utslippstillatelsen er det krav om at NRA IKS skal ha god oversikt over alle sine punktutslipp til Nitelva.

Årsplanen fra 2017 og øvrig dokumentasjon viser at det kun foretas tidsregistreringer av PA1 overløpet. PA1 er en stor pumpestasjon som pumper alt avløpsvann som kommer fra nordøst-siden av Nitelva og fra deler av Rælingen kommune fram til RA2. Årsrapporten viser at overløpet på PA1 med utløp til Nitelva har vært i drift ca. 200 timer i 2017. Dette betyr at det periodevis har gått store mengder av urensset avløp ut i Nitelva som kun registreres på tid overløpet har vært i drift.

Pumpestasjonen er gammel og slitt med dårlig kapasitet. PA1 utgjør et betydelig risikopunkt for utslipp av store mengder forurensning periodevis til Nitelva. Det må settes inn tiltak for å registrere hvor store utslippsmengder som går i nødoverløpet fra PA1. Dette skal rapporteres i årsrapporten til Fylkesmannen over punktutslipp.

Avvik 2 Slamstrategien er ikke tilfredsstillende utført.

Avvik fra: Utslippstillatelsens punkt 10 med krav om at NRA IKS skal utarbeide en slamstrategi.

Kommentar:

Fylkesmannen har i utslippstillatelsens punkt 10 stilt krav om at NRA IKS skal utarbeide en slamstrategi som viser hvorledes slammet skal bevares som en ressurs fremover. Oversendt slamstrategi fra NRA IKS gir få svar på dette.

NRA IKS er en av Norges største slamprodusenter og vi forventer at slamhåndteringen har høy prioritet. Slamstrategien bør vise de utfordringer en står ovenfor og vise aktuelle tiltaksstrategier for å møte disse. Det bør skisseres mulighetsstudier og utredninger som bør igangsettes for ikke å gjøre seg 100% avhengig av jordbruket som avtager av RA2 slam fremover.

Det forventes at tillatte spredningsmengder på jordbruksareal endres som følge av nye krav i gjødselvereforskriften og at kravene til miljøgiftinnhold i slammet skjerpes.

Det er risiko for at det høye fosforinnholdet i slammet kan føre til sekundær tap av fosfor til vannmiljø når det spres på jordbruksareal på grunn av lav plantetilgjengelighet av fosforet som følge av fellingskjemikalier. Det knytter seg betydelige utfordringer til dette som stor slamprodusent.

Slamkontroll: Det bør vurderes tiltak som bedre sikrer at slammet til enhver tid oppfyller brukskvalitet. I 2016 viste årsrapporten til NRA IKS at ca. 900 tonn slam ikke overholdt grenseverdien for miljøgifter. Det må etableres systemer for varsling, kontroll og kildesporinger av miljøgifter sammen med eierkommunene. Å deponere slam på ordinære deponier er forbudt.

Avvik 3 Miljørisikovurderinger – og håndtering av risiko er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelsens punkt 3.2: En handlingsplan for risikohåndtering og § 18 i forurensningsforskriften (tanklagringsforskriften)

Kommentar:

Det mangler i dag en handlingsplan som har forankret det behov for tiltak og utredninger som ROS-analysen for RA2 og ledningsanlegget har avdekket. ROS-analysens kobling til hovedplanens handlingsdel må styrkes.

For Krogstad Miljøpark, som er en mellomlagerplass for behandlet slam, mangler i dag en handlingsplan for risikoreduserende tiltak. Fylkesmannen har satt krav om dette i utslippstillatelsen for mellomlagringsplassen på Krogstad. Det foreligger kun en konsulentrapport (Aquateam COWI) med *forslag* til avbøtende tiltak. Tiltakene må forankres i NRA IKS sine handlingsplaner.

Bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 18 gjelder lagring av farlige kjemikalier i tanker større enn 2000 liter. I §§ 18-4 og 18-6 er det stilt spesifikke krav til vurdering av risiko i forbindelse med tanklagring, og risikoanalysen skal omfatte alle forhold ved lagring. Vi kan ikke se at dette er vurdert i den ROS-analysen som foreligger.

Avvik 4. Det mangler viktige oversikter og rutiner for å forebygge akutt utslipp.

Avvik fra: Utslippstillatelsens punkt 3. Miljørisikovurdering og handlingsplan
Internkontrollforskriften § 5 punkt 6.

Kommentar:

Det er kommet fram av dokumentasjonen at det mangler oversikt over hvilke reservedeler for RA2 og ledningsanlegg som er kritiske og som bør lagerføres. I dag kan det være viktige reservedeler som mangler i en akutt situasjon.

Det er betydelig risiko for svikt i elektrokomponenter i pumpestasjoner som vil føre til utslipp i nødoverløp. NRA IKS må ha rutiner for hvordan en skal forebygge svikt i overspenningsvern. Denne skriftlige rutinen mangler i dag.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerking 1: Utslippsmengden fra RA2 til Nitelva er for stor.

Kommentar:

Fylkesmannens utslippstillatelse for NRA IKS er basert på konsentrasjonskrav og ikke utslippsmengde. De store og varierende årlige belastningene til RA2 som følge av fremmedvannsmengdene vanskeliggjør å sette utslippskravene som mengdekrav, noe som hadde vært riktigere enn konsentrasjonskrav i forhold til resipientens sårbarhet.

NRA IKS årsrapport viser et utslipp fra RA2 i 2016 og 2017 på henholdsvis 3,9 tonn fosfor og 3,46 tonn fosfor til Nitelva. Vi vurderer dette punktutslippet fra RA2 å være for stort til et sårbart vassdrag som Nitelva. En tilkobling av avløpet fra Nittedal kommune vil ikke føre til forbedring av utslippssituasjonen i Nitelva. Det er spesielt de nedre delene av vassdraget som er kritisk med dårlig hygienisk vannkvalitet og med for store belastninger av næringsstoffer. Fylkesmannen mener at utløpsledningen fra RA2 bør flyttes ut av Nitelva, men avventer inntil videre NRA IKS sine fremtidige planer for betydelige utslippsreduksjoner til vassdraget.

Anmerking 2: Det bør tilrettelegges for bedre systematisk vedlikehold av RA2 for å møte befolkningsveksten og klimaendringer.

Kommentar:

Avløpsrensaneanlegget RA2 er mer enn 40 år gammelt og er i liten grad modernisert. Det er et betydelig etterslep på vedlikehold. Å øke sikkerheten i avløpssystemet bør være et høyt prioritert tema. Det kan bli langt mer kostbart og med økt risiko for ekstraordinære utslipp hvis NRA IKS må tilpasse teknologi i etterkant av de økte belastninger fremover. Det forventes at NRA IKS har et robust avløpssystem for å møte befolkningsvekst og klimaendringer. Det vises for øvrig til vår kommentar i anmerkning 1 om behovet for utslippsreduksjoner til Nitelva.

Anmerking 3: Det bør være en bedre koordinering av aktiviteter og tiltak mellom NRA IKS som driftsansvarlig for ledningsanlegg og kommunene som eier av disse.

Kommentar:

NRA IKS har driftsansvar for en del hovedledninger med pumpestasjoner som kommunene er eier av. Vurderinger viser at maskinelt og elektroutstyr er gammelt og nedslitt for flere av disse stasjonene med høy risiko for fare for utslipp av urensset avløpsvann via nødoverløp.

Vi registrerer at det kan være utfordringer i grenseoppgangen mellom rollen som driftsansvarlig og rollen som eier og forvalter av disse ledningsanleggene. Det bør utvikles bedre rutiner for samhandling mellom NRA IKS og eierkommunen på oppfølging av nødvendige utskiftinger og reparasjoner som blir avdekket i driften. Dette vil redusere risikoen for at utilsiktede utslipp fra pumpestasjoner oppstår.

Anmerking 4: Det bør finnes flere konkrete avløpsmål og/eller funksjonsmål i overordnet plan som er målbare.

Kommentar:

Det savnes tallfestede mål i hovedplanen som kan evalueres fra en planperiode til en annen. Dette er viktig for egen organisasjon og for samordning av felles prioriteringer og tiltak med eierkommunene. Eksempelvis vil et mål for fremmedvannsreduksjoner som settes i samråd med eierkommunene fremstå som viktig da utslippsmengdene av fosforutslipp til Nitelva fra RA2 er tilnærmet proporsjonale med vannmengdene inn til RA2. Det vises til vår kommentar i anmerkning 1.

Fylkesmannen har i brev 11.04 2012 vist til at en fremmedvannandel større enn 30% av totalt tilført vannmengde til rensaneanlegget bør utløse tiltak.

Anmerking 5: Det savnes en helhetlig plan mellom NRA IKS og eierkommunene.

Kommentar:

Utslippstillatelsens punkt 3.5 Krav til totalsystemet har satt krav om at renseanlegg og tilførselssystem må ses i sammenheng. Det savnes en overordnet helhetlig plan mellom NRA IKS og eierkommunene som sikrer at fellesstrategier og tiltak blir det beste for Nitelva. Det vises også til samordningsplikten i § 6 i forskrift om systematisk helse, - miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Anmerking 6. Prinsippet for avregningen av avløpsrensingen bør forbedres.

Kommentar:

En viktig årsak til de store fremmedvannsmengdene fra eierkommunene til RA2 er et resultat av at avregningsprinsipper over mange år ikke er bygd på «forurenser skal betale prinsippet».

Det bør være en forutsetning for et avløpsselskap at en rensjetjeneste for eierkommunene er 100% basert på tilført avløpsvannmengde og ikke på antall PE. Dette gir gode incentiver for fremmedvannsreduksjoner fra eierkommunene til RA2 og for utslippsmengdene til Nitelva.

Anmerking 7: NRA IKS mangler i dag en oversikt over risikobedrifter som har påslipp til det kommunale avløpsnettet og RA2.

Kommentar:

NRA IKS har i dag ikke en samordnet oversikt over risikobedrifter med påslipp til det kommunale avløpsnettet. Vi ble på tilsynsmøte informert om at det i 2018 er blitt etablert en gruppe med deltagere fra NRA IKS, eierkommunene og Midtre Romerike avløpsselskap (MIRA) IKS som er i gang med et slikt arbeid.

8. Øvrige forhold:

Fylkesmannen er tilfreds med at rensingen av overløpet til RA2 (OREA -prosjektet) settes i full drift i 2019. Dette er i samsvar med utslippstillatelsens krav. Tiltaket vil føre til at utslippet fra overløpet til RA2 som i dag går urensset ut i Nitelva nå blir kjemisk rensset på RA2. Kun i ekstreme situasjoner vil overløpet ved RA2 være i drift fremover.

Vi merker oss at det skal utarbeides en overordnet plan for oppgradering av kapasitet på RA2 for å dekke behovet i et 50 -års perspektiv.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen